03/05/2021

Ο Άγιος Γεώργιος στη λαϊκή παράδοση της Κύπρου

/ Παράδοση

- Του Κωστή Κοκκινόφτα για το Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου

Ο Άγιος Γεώργιος θεωρείται ο προστάτης Άγιος των κατοίκων πολλών χωριών της Κύπρου, οι οποίοι στα παλαιότερα χρόνια συνήθιζαν να τον επικαλούνται με τη φράση: «Άη Γιώρκη τζαι βοήθα μου». Στα περισσότερα από αυτά υπάρχει εκκλησία αφιερωμένη στη χάρη του, αφού όπως διαπιστώνουμε από ανεπίσημη καταγραφή, που έγινε το 1946, 315 ναοί σε σύνολο 1621, που υπήρχαν τότε στο νησί, τιμώνταν στο όνομά του. Προηγείτο σε αριθμό ναών μόνο η Θεοτόκος, σύμβολο για τους Χριστιανούς της αγιότητας, της αγνότητας και της μητρικής αγάπης, με 382 ναούς, και ακολουθούσαν η προστάτιδα των παιδιών Αγία Μαρίνα με 108, ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος με 93 και άλλοι Άγιοι με μικρότερο αριθμό ναών. Τουλάχιστον 54 από τις εκκλησίες του Αγίου Γεωργίου έχουν σημαντική αρχαιολογική και αρχιτεκτονική αξία, με μερικές να διασώζουν ωραιότατες

μεταβυζαντινές τοιχογραφίες.

Ένδειξη της μεγάλης αγάπης των Κυπρίων προς τον Άγιο, που οφείλεται κυρίως στις θαυματουργικές παρεμβάσεις του, στη γενναιοδωρία, στο νεαρό της ηλικίας και στη στρατιωτική του ιδιότητα, είναι τα επτά χωριά του νησιού, που φέρουν το όνομά του. Δύο από αυτά βρίσκονται στην επαρχία Λευκωσίας (του Καυκάλου και της Λεύκας), δύο στην Πάφο (της Πέγειας και των Κελοκεδάρων), ένα στη Λεμεσό (της Συλίκου), ένα στην Αμμόχωστο (του Σπαθαρικού) και ένα στην Κερύνεια. Σε παλαιότερες εποχές υπήρχαν και άλλα χωριά που έφεραν το όνομά του, όπως το Άγιο Γιωργούδι της Τηλλυρίας, τα οποία όμως ερημώθηκαν στη συνέχεια.

Υπάρχουν ακόμη και αρκετά μοναστήρια, τα καθολικά των οποίων είναι αφιερωμένα στον Άγιο, με πιο γνωστά αυτά του Αλαμάνου και του Μαυροβουνίου, που επαναλειτούργησαν, κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, το πρώτο ως γυναικείο και το δεύτερο ως ανδρικό. Από τα υπόλοιπα αναφέρονται αυτά των Μαγγάνων στη Λευκωσία, της Χαβούζας στη Λεμεσό, του Κοντού και του Μακρή στη Λάρνακα, του Νικοξυλίτη στη Δρούσια, των Κομάνων στα Μέσανα, του Πυργώτη στο Χα Ποτάμι και του Ρηγάτη κοντά στην Κυρά Μόρφου, μετόχια τα δύο τελευταία της Μονής Σινά και του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αντιστοίχως.

Επίσης, το όνομα του Αγίου δόθηκε σε τουλάχιστον 204 τοπωνύμια ανά το νησί, που διασώζουν διάφορους θρύλους και περιστατικά, τα οποία, κατά τη λαϊκή παράδοση, συνδέονται άμεσα με κάποιο θαυμαστό γεγονός. Για παράδειγμα, δύο τοπωνύμια του χωριού Καμινάρια φέρουν τις ονομασίες «Παδκιά τ’ Άη Γιώρκη» και «Τζεφαλόκρεμμος» και σχετίζονται με παρέμβασή του, ώστε να σωθούν οι κάτοικοι από την πανώλη (πανούκλα), που έπληξε το χωριό στα μέσα του 19ου αιώνα. Τότε, σύμφωνα με την τοπική παράδοση, αρκετοί από αυτούς βρήκαν οδυνηρό θάνατο, ενώ πολλοί άλλοι κατέφυγαν στις γύρω δασικές περιοχές, μέχρι να υποχωρήσει η επιδημία. Στο μεταξύ, οι εναπομείναντες συγκεντρώθηκαν στον ναό του Αγίου Γεωργίου, που βρίσκεται στο κέντρο του χωριού, όπου ανέπεμψαν δέηση για άμεση βοήθειά του.

Δείτε ολόκληρο το κείμενο εδώ…